

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.REDACCIÓ: Manacor: Amador, 3.
Palma, sucursal: General Barceló, 1.
ADMINISTRACIÓ: Manacor: Ferrer, 5.
Palma, sucursal: Gral. Barceló, 1.

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol,
Ferrer, 5.—Ca-Pamo Andreu Alcover,
Estrella, 6.A Palma: Llibreria d'En Guasp,
Morey, 6.—Taller d'encuadernacions
d'En Francesc Ferrer,
Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest
Frau, Brosca.—Llibreria d'Alomar
y Fontdevila, Brossa.

Parla En Revenjoli. Escoltau i oïreu

Esclafits

N'haurém d'entaferrar uns quants querns a sa faramalla anticlerical perque com que's provin a qui anirà més a través i a la xisclera. ¡Que havien d'esser capassos ells d'anar tan torts i tan desbaratats, si no fossen uns xotets de cordeta d'En Banyeta-verda, que passa gust de ferlos batre de mala manera i de posarlos en ridícul a forsa de ferlos fer s'ase i es porc en qual-sevol cosa que's present! Més s'en merexen perque fugen de Deu; i, per no posar es coll devall es jou del Bon Jesús, tant falaguer com es i font de tot consol, consenten a que's jou d'En Baruffet tan fexuc i ferest, els aclotell i els ajupesca.

I

¡Ja n'hi ha de tox!

Es paperot socialista de Ciutat dona tot gojós sa gran... nova de que a un poble de devers Sevilla, a Olivares, dos capellans se son barayats. Ab notícies axi sa classe trabayadora millora de posició una cosa de no dir, es que viures baxen de preu i es jornals pujen, i llavó més sana que's posa sa gent de feyna. Ab notícies axi es paperot socialista «defensa sa classe trabayadora».

I ara, parlant formal, ¿qui mos ne respònde de que es ver, que a Olivares e-hi haja haguda tal baraya? Com a n-aquest paperot l'han atrapat ja en mil mentides en coses de capellans, freres i monjes, no'l creym de cap paraula que diga. I encara que fos ver axò, ¿quines conseqüències se'n porien treure contra sa Relligió? No seria més qu'una barbaridat d'aquells dos senyors, que no l'haurien poguda fer sense potetjar lo que mana sa Relligió, i que negú los condemnaria tan fort com noltros, com l'Església.

—Companys des paperot socialista, aquesta vegada, com tantes altres, s'arma vos ha feta fetxida. Armaune un'altra de més plasant, qu'aquexa no val s'axecar.

II

Guanys qu'arrenyonen

Es paperot socialista de Ciutat mos fa a sebre que'ts obrers socialistes, com més va, més units están. ¿Qui hu dupta que será axi... a sa man revés? I si nó, anauho a demanar a n-ets obrers calatravins de Ciutat, que, com, sa primeria des febrer, acordaren acabar sa vaga, acordaren també separarse de «sa Federació Local» per ofenses qu'havien rebudes de *subjectes* de tal «Federació» i perque aquesta no les va fer es costat que pertocava durant sa vaga. Si, es que

reyna una gran unió entre ets obrers socialistes, ¡per l'estil de sa que hi ha entre cans i gats! I ¡ab aquexes desavenències diu s'*Obrer Balear* que hi guanyen encara!—No res, *companys*, ¡Deu vos n'enviy melt de *guany* de aquest!

III

¿Qui'n té la culpa?

Mos conta s'*Obrer Balear* que de resultes de sa vaga des calatravins, ara hi ha una trentena d'obers d'aquex ofici sensa feyna, es a dir, que a ses *dobaries* no les han poguts admetre, perque, ab tantes de setmanes de vaga, ets amos s'armaren d'altres feyners, i no sería just qu'ara els abreviassen per fer lloc a n-aquells *vaguistes*.

Idó bé, ara es paperot socialista tira demunt ets amos s'odiosidat de que aquella trentena d'obers no tenguen feyna. ¿Qui'n té la culpa més que's qui comensaren sa vaga i encaletiren es cap des *vaguistes* a continuarla, vengués la que vengués, fentlos creure qu'arribarien a triuñar? Aqueys caps-pares socialistes, i negú pus, son els culpables de qu'aquexa trentena de pobres ara estiguen sense feyna. Axò son ses conveniències que du a n-es pobres trabayadors es socialisme.—Miravoshi, trabayadors, dins aquex miray des calatravins.

IV

¿Voleu no fer es bóvol?

Per voltros parlam, *escriguedoret-xos de El Ideal*, que dissapte passat enflocau un articlexo *La Jacquerie* per posar en ridícul ses Juntas des partits monárquics de Ciutat, suposant que's seus correlligionaris des pobles se'n volen anar des seu cap i no les creuen gens en lo de designar candidats per diputats provicionals? I ¿com anau ¡escriguedoret-xos! a apedregar sa teulada d'aqueys veynats, si 's vostro partit la té de vidre, i ab una partida d'esboldrecs que «hi han fets ara metex es metexos republicans? ¿O no ves ne sou enterats, grans marxandos, de que s'in-*Justicia* d'En J. Moya dia 13 de febrer posá ab unes llebres molt grosses axò? ¡«Queremos autonomia para los pueblos y para los distritos! queremos que el comité «local» de Palma no gobierne más que Palma y que para dirigir la política republicana de la Isla, se constituya un comité general de Mallorca, en el que estén representados los republicanos de los pueblos; queremos que los «pagesos» tengan tanto derecho como los «ciudadanos» a intervenir en la dirección de la política.» ¿Vol dir no vos ne sou enterats de que, quant D. Lluís Martí, «President de la Junta Municipal Republicana de Palma», dia 21 de fe-

brer cridá ses «Entidats» republicanes des districte de Manacor per via d'En J. Moya, per que compareguessen a Ciutat dia 26 «per tractar de ses eleccions de Diputats provincials des Distrite de Manacor», «per acordar lo convenient,—En J. Moya li contestá a volta de correu, dia 22, que ja feya tres dies que «es delegats des pobles des districte» (de Manacor) s'eren «reunits», i havien «resolt tot lo relatiu a ses eleccions», comensant per designar candidat D. Fernando Pou; i que, «per cumplir ets acort, presos», «havien mester tot es seu temps, i que per lo metex no porien concórrer a sa reunió (de Ciutat) a n-e que los convidava»? ¿I de tot axò, ¡o escriguedoret-xos de *El Ideal*! no 'n sabieu ni mitja parauleta? ¿Han fet res d'axò es liberals ni es conservadors des districte de Manacor? ¿I teniu sa poca alaxa de anar a fer burla des partits monárquics sobre si 's seus des pobles no volen estar per lo que fan ses Juntas de Ciutat? allá ont es vostros des pobles per conte seu han proclamat un candidat vuyt dies abans de que sa vostra Junta de Ciutat se reunís per «acordar» si n' havien de proclamar, fentvos es despreci de no voler assistir a tal reunió de Ciutat!? ¿Quant ha suceit may axò dins es partits monárquics?... ¡Vaja, escriguedoret-xos de *El Ideal*! com sou tan trempats per posar en ridícul es vostro partit? ¿com vos agrada tant fer es bóvol? Si s' Autoridat des vostro partit no vos *retira* ses *Llecències d' escriure*, será que 'n porreu fer pica de porc.

¡Ja hu val ab aqueys republicanet-xos sense cap ni sentener!

V

Es fals i mentida

Ara mos surt *El Ideal* que 's prestar jurament es contrari a l' Evangelí, i que'l Bon Jesús digué lo contrari de Deu a n-el Sinai, quant doná a Moysés i a n-es poble d'Israel es *Deu Manaments*. Pero ¿que sap aquex paperot de jurament ni de l'Evangelí ni des Deu Manaments, en no esser per trepitjarlos? Deu a n-el Sinai digué: —No jurarás el sant nom de Deu en va; i l'Evangelí, axò es, el Bon Jesús mos diu que no hem de jurar assetsua-xi, sino just en esser necessari en coses d' importància. De manera qu' es fals i mentida que 's jurar sia contrari a l' Evangelí ni a lo manat del Bon Jesús.— Pero aqueys republicanet-xos e-hi tenen una afició rabiosa a mesclar cols ab caragols i anar a retreure si'l Bon Jesús va dir *blanc* o si va dir *negre*! Si's cuydaven tant de fer lo qu'Ell mana ¡ja los hi aniria bé! ¡Si fins i tot duen sa seua poca alaxa a s' estrem de dir que 'l Bon Jesús era... *republicà*! ¡A grans bú-gueres assolcyats!

VI

¡Uey, senyorets!

Per voltros, escriguedoret-xos de *El Ideal*, parlam. Deys que a n-En Lloaxim Costa, mort s' altra diassa, l'estremunciaren quant ja no tenia sentits; i que com en tenia, negú may li parlá de sacraments, perque veyen que diria que no, i llavó porerlos hi administrar, com ja hauria perdut es conexement. I acabau afirmant que va esser la Església que va fer axò, dient: «Esa es la Iglesia: artera, pérfida siempre». ¡Ah grans calumniadors! ¡mentiu tan alts com sou! Si negú va fer axò que deys ab En Costa, serien es seus parents, es qui el rodetjaven; i en tal cas, ¡vos hi demostrau respectuosos ab sa familia d' En Costa! Una tal cosa sería un atentat ferest contra ses lleys de l'Església. No, l' Església no ha autorisat ni aprovat ni tolerat may res d'axò; i, si no, ¡venguen casos, grans bellitres embelitrats! Si cap capellá hagués fet axò, hauria faltat a ses lleys de l' Església, se sería faltat a sí metex. De manera que mentiu ¡o escriguedoret-xos de *El Ideal*! dient que va esser l' Església que va fer aquella *comedia* indigna en lo de s' estremunció d' En Costa. Si sa familia seua demaná que li administrassen tal sacrament, i ell no havia dit que no 'l volgués, ¿poria 'l Sr. Rector de la parroquia negarse a administrarli, sense esposarse a sèries complicacions? ¿Que haurien dit llavó es republicans metexos de tal negativa? Li harien dit a n-es Rector es nom des porc, tractantlo de inhumá, de seuvarje, de qualsevol cosa dolenta.

¡O escriguedoret-xos de *El Ideal*! ¿no demanau un téolec que vos refuti ses vostres virollades sobre axò d' En Costa? Ja estau servits. Esperam sa vostra rèplica.

VII

Frescura d' En J. Moya

En necessitau molta, senyoret, per escriure, com escriviu dissapte passat demunt sa vostra in-*Justicia*, que «com-e republicà» «vos creys obligat a dir «la veritat». Idó ¿per que deys tantes de mentides? ¿per que no vos aturau de calumniar l' Església, freres, monjes, capellans? ¿Per que no vos aturau de dir roys de mentides contra totes ses coses de sa Relligió? ¡Quantes de vegades no vos hi hem atrapat, i may heu volgut desfer ses mentides ni ses calúnnies, sino qu' heu seguit sempre dientne més a rompre!—¿Vol' dir ara en lo de ses eleccions provincials voleu dir «la veritat»? Bé, homo! fareu una bona obra, si la deys. ¡Ara hu veurem si la direu! Mos ne fiam tan poc com d'unes cases que cauen.

VIII

Enfilay de mentides i bestieses

No es altra cosa s'articletxo que posa En J. Moya sobre es *Duc de Montemar*, que diu que, essent «catòlic apostòlic romà», va enganar un notari, presentants'hi ab una senyora i dos testimonis, fingintse aquella sa seua sogra i firmannt un' escriptura autorisant es *Duc* per hipotecar es bens d' ella; i qu'ab axò es *Duc* saupá 20000 pessetes a un usurer; i, ben confessat i combregat, es fuyt cap à Amèrica; pero que 's confés, faltant a n-es secret de sa confessió, va destapar a ca-D. Antoni Maura allò de s' escriptura, motivant es procès des *Duc*, des testimonis falsos i d' aquella sogra falsa.—I conta tot axò es paperot republicà fent gran luleya i grans estebetxos, tot gojós i satisfet perque tot un *Duc* de *Montemar* i tot un confés han fetes totes aquexes barbaridats; i llavó,—per rebatre 's clau i fer veure que sí que n' hi ha de confessos que destapen es secrets de confessió,—retreu dos casos: primer, aquell Bisbe de Girona que'l rey En Jaume I li feu tayar sa llengo per haver destapat un secret de confessió del rey sobre haver aquest donada paraula de casament a una tal Teresa Gil de Vidaura; i segón, aquell jesuita, el Pare Daubenton, que l'acusen d'haver destapat també un secret de confessió des seu penitent el rey En Felip V d'Espanya, escrivint dit secret a n-es Regent de France, *Duc* D'Orlans, que llavó enviá sa carta metexa a n-el rey, i aquest la tirá a sa cara del Pare Daubenton. Anem per parts.

1

Lo des *Duc* de *Montemar*

Si es ver qu'ha fet lo que diu injusticia, es una polissonada, una canallada, tot lo criminal que volgueu; pero no l'ha poguda fer el Sr. *Duc*, sense potetjar sa lley de Deu, l'Evangeli i lo que mana l'Església; no l'ha poguda cometre tal canallada sense negar de fet sa fe que professa, sense dexar d'esser un bon catòlic. Per fer tal canallada, ha hagut de dexar d'obrar a lo catòlic per obrar a lo lerrouxista; ab ses obres s'hagut de fer lerrouxista. Lo qual se prova de la següent manera. ¿Qu'es axò que diuen qu'ha fet es *Duc* de *Montemar*, més qu'un robo? Ara bé, En Lerroux la primeria de setembre de 1906 va dir a n-es seus dalt *La Rebel·dia* de Barcelona: *Robau, calau foc, matau. Robant*, es *Duc* de *Montemar* no ha fet més que creure En Lerroux; ha fet lo que en Lerroux ensenya a n-es seus. ¿Que més ha fet es *Duc* de *Montemar*? Cometé sa falsedat de dir qu'aquella dona que presentá a n es notari, era sa seua sogra; i tal donota i es testimonis aquells cometeren sa metexa falsedat. Idò ab tot axò no feren més que practicar una ensenyansa lerrouxista. Es diari *El Progreso* de Barcelona, orgue d'En Lerroux, dia 16 d'agost de 1908, publicá que, per combatre 's Govern, s' havia de «emplear» sa calumnia i sa mentida. «Tot es permés», va dir, contra 's nostros contraris; «no reparem en

medis». Per lo metex, es *Duc* de *Montemar*, aquella donota i aquells testimonis, ab aquelles falsedats de s' escriptura falsa, dexaren d' obrar a lo catòlic, i obraren a lo lerrouxista. ¿Estam, Sr. J. Moya?

2

Lo des coníes

¿Com prova En J. Moya qu' aquell confés destapá 's secret de sa confessió? No presenta més prova que sa seua paraula mentidera i calumniadora. ¿No l' hem atrapat mexanta vegades en ses mentides i en ses calúnnies més desenfreides? Per lo metex negam qu' aquell confés haja comès tal crim de destapar es secret de confessió. Si es ell que destapá s' estafa i sa falsedat des *Duc* de *Montemar*, e-hu devia sebre per altra via que sa de sa confessió. Axí hu hem de suposar, pero allò de *nemo malus nisi probetur*. Negú hem de considerar dolent, si no tenim proves de que hu sia. ¿Aont son ses proves de que aquell confés, en es cas d' esser estat ell que destapá tal canallada, e-hu sabia just per via de sa confessió? Si hu sabia per altra via, va fer molt bé de destaparho; no merex censura, sino alabansa.

De menera, Sr. J. Moya, qu' axò que deys de que «es capellans, en venirlos bé, destapen es secrets de confessió», es una solemne mentida, una solemne calúnnia, que rebutjam ab tota sa nostra ànima.

3.

Lo del Bisbe de Girona i el Rey En Jaume I.

Se funda es paperot lerrouxista per dir tot axò en s'autoritat del P. Mariana, que dins sa seua *Historia de España* hu conta. Ab axò demostra En J. Moya lo avençat que va ab història. Se troba a la primeria del sigle XVII, quant el P. Mariana publicá sa seua *Historia*. S'història ab aqueys trecents anys que son passats, a forsa de girar arxius i monuments, ha fetes un' sens fi de passes, ha aclarides una partida de coses; pero En J. Moya no se'n es enterat de res d'axò. Per ell sa darrera paraula de s'història es lo que digué el P. Mariana fa trecents anys. L'homo no s'es temut de que de llavó ensá hi ha haguts una partida de crítics d'història que ab sos documents autèntics corresponents han rectificades moltíssimes de dites d'ets historiadors antics, entre altres, aqueixa del P. Mariana sobre lo del rey En Jaume ab el Bisbe de Girona. Aquest Bisbe nomia Fr. Berenguer de Castellbisbal, frare de St. Domingo, molt cosa del rey En Jaume. Resulta que la darrera de l'any 1245 el rey l'acusá d'haver destapat cert secret de confessió seua, i li fé tayar un tros de llengo, el desterrá, i llavó acudex a n-el Papa, qu'era a-les-hores Innocenci IV, dientli quina l'havia feta i demanantli perdó. El Papa el declará escornicant, i dia 22 de juny de 1246 li va escriure: «No es digne d'un rey anar a creure asset-suaxí que'l Bisbe puga havervos trait, destapant secrets que en con-

fessió li confiáreu, ni anarlo a acusar ab tanta de persistència. Tal acusació no es fins i tot verosímil...». De manera que no consta en lloc que, efectivament el Bisbe hagués destapat cap secret de confessió; només consta que'l rey l'acusá d'axò. No es lo metex acusar que provar. Si'l Bisbe en realitat hagués comès tal crim, ¿se comprèn que'l Papa l'hagués mantengut, com el mantengué, a la Seu de Girona, després d'haverne feta una de tan grossa? Si l'hagués cregut reu de tal crim, es evident que lo manco l'hauria llevat d'aquella Seu.—Axò qu'En J. Moya s'embolica de que «a n-el Papa no li semblá malament qu'un sacerdot revelás secrets de confessió, sino que se'n aprofitá p'ets seus fins», es una solemníssima calúnnia d'En J. Moya. ¿Aont consta que'l Papa fés res d'axò? Consta tot lo contrari.—Pero, ¿qu'era qu'havia destapat de cap confessió del rey el Bisbe de Girona? No hu espresen ses cartes del Papa a n-el rey ni ses del rey a n-el Papa que sobre aquest fet posa el P. Jaume Villanueva dins el tom IV, pag. 324-332 i el XIII, p. 310 del seu *Viage Literario á las iglesias de España*; ni tenim notícia que hu espresin altres documents autèntics, publicats per altres crítics. ¿Era sobre allò d'aquella Teresa Gil de Vidaura, que reclamava a n-el rey que li complís sa paraula que deya que li havia donada de casarse ab ella? Axí hu cregueren alguns, com el P. Mariana, però sense cap fonament ver. Lo qual es bo de provar. Na Teresa Gil, es ver, va moure plet a n-el rey per que li complís aquella paraula; pero tal plet no le hi pogué moure fins que va caure viuudo de la reyna Na Violant d'Hungria, morta dia 12 d'octubre de 1251, la qual s'era casada ab el rey dia 8 de setembre de 1234. En vida de la reyna Violant, ¿poria Na Teresa Gil moure plet a n-el rey perque se casás ab ella? Es evident que no. Per lo metex tal plet havia d'esser després de 1251. Ara bé, tots es documents que's referexen a n-es conflicte del rey ab el Bisbe de Girona sobre destapament de secret de confessió, son de l'any 1246, El Papa dia 22 de juny de dit any nega que sia ver tal destapament i exhorta el rey a penitència i a reparar públicament el seu atentat; dia 5 d'agost següent el rey dins una escriptura pública se regonex culpable, s'ofereix a demanar perdó a n-el Bisbe de Girona i que faria tot quant el Papa manaria; dia 14 d'octubre es Llegats del Papa a Lleyda devant una partida de Bisbes i barons absolgueren el rey de s'escornicant, sometentse ell a sa penitència senyalada; i dia 18 de dit més i any (1246) el rey comunicá a n-el Papa que tot quedava pla i igual.—Per lo metex, es disgust entre'l Bisbe de Girona i el rey no pogué esser per lo que posa el P. Mariana, per cap incident des plet de Na Teresa Gil ab el rey, perque tal plet, com hem vist, fou posterior a l'any 1251. Sobre que va esser, idò, tan ferést disgust? El P. Villanueva (ib. T. IV, p. 159 i ss.) considera que va esser sa divisió que'l rey volia fer d'es seus Estats entre's

seus fiys, sobre lo qual tantes de barayes va tenir ab so fiy major, l'Infant N'Anfós, i que tal volta el Bisbe de Girona degué destapar a dit Infant qualque pensament del rey que sabia, no per confessió, sino d'altre vent; i el rey se pensá que sols e-hu sabia per confessió; i el pobre se volá, i va fer aquella barbaridat de ferli tayar un tros de llengo. De tot axò resulta que, si Fr. Berenguer de Castellbisbal faltá en res, va esser destapant un secret d'Estat, no de confessió.—A n-axò se reduex tota sa feresta acusació d'En J. Moya sobre tal cabermoni, ab lo qual sens dupte sa figurava arrenyonarnos; i resulta ell s'arrenyonat, perque ha'posat de manifest que cualca ben enrera en matèria d'història, que en punt a crítica històrica se troba a sa primeria des sigle XVII, tres sigles enrera, com qui no diu res. I se té per ben avençat ell. Axí son es nostros avençats; en tres sigles no avençen una passa. ¡Quina colla d'ignorants i de toxarruts de mala rel! ¡Deu se'n apiat! ¡Amèn!

4

Lo del P. Daubenton

El P. Guillem Daubenton era un jesuita francès que'l rey Lluís XIV doná per confés a n-es seu net En Felip V, quant, per mort d'En Carles II d'Austria, heretá's trono d'Espanya. El P. Daubenton exercia una gran influència demunt es jovenet rey i dins es govern de sa nació. Axò i s'esser jesuita li creyá inimics. Un d'ells fone sa Princesa de Ursini, sa dama de confiança de la Reyna, més ambiciosa que Deu piadós. Es confés reyal lográ que, per bé d'Espanya, la desterrassen; pero dins un parey d'anys, tengué tranc de tornarse aficar a la Cort i d'obligar el P. Daubenton a anarse'n d'Espanya, i se posá en lloc seu un altre jesuita francès, el P. Robinet, homo de grans condicions. L'any 1715, ofesos es Ministre Alberoni i la Reyna de s'integridat del P. Robinet, que los desbaratava ses seues entremeliadures polítiques, aquex jesuita se'n cansá, i no volgué esser pus confés del Rey. El Rey li feu dir qui trobava qu'havia de prendre per confés, i aquell li indicá el P. Daubenton; i el Rey el feu tornar a n-aquest, i el tengué de bell nou per confés i persona de tota sa seua confiança, fins a n-es punt que més envant el P. Daubenton va esser una de ses causes de sa cayguda des ministre Alberoni, que no's pot negar que tenia grans condicions d'homo d'Estat, pero sa seua ambició era massa feresta, i axò fone sa seua desgràcia.—A n-aquells temps ja estava ben encesa sa lluyta des regalistas contra's drets i prerrogatives del Papa demunt tota l'Església i contra es drets i independència de sa mateixa Església. Es regalistas anaven a despuyar el Papa i l'Església per vestir es reys, per ferlos amos i senyors de totes ses coses de l'Església. Es jesuites sempre estigueren a n-es costat del Papa i des drets de l'Església, i es regalistes los tengueren sempre per contraris, i per axò les varen treure i fins

arribaren a obligar el Papa (Clement XIV) a suprimir la Companyia de Jesús. — Un d'aquells regalistes, i des furiosos, va esser es famós D. Melcion Rafel de Macanaz, que ocupà càrrecs d'importància dins es Govern d'Espanya, fins esser Fiscal del Consell de Castella; i com-e tal escrigué un inform célebre, anomenat *Memorial de 55 punts*, ple de coses contra 's Drets i sa Dignitat de l'Esglesia. L'Inquisició l'any 1714 tengué pit per condemnar aquex *Memorial*; el Rey, tot cremat, crida l'Inquisidor General, per que revocàs sa condemna; aquex s'hi negà, i el Rey el desterra. Llavó s'hi aficà N'Alberoni, i l'Inquisició va treure sa llarga, i En Macanaz, que's trobava fora d'Espanya ab una missió diplomàtica, no tornà per por de mosques. En Macanaz i es seus partidaris donaven gran part de culpa de sa seua desgràcia a n-el P. Daubenton, i feren contra ell tot lo que varen sobre, fins a s'estrem d'acusarlo, pero després de mort, de que havia destapat un secret de confessió del Rey, escrivint-lo a n-es Regent de France, Duc d'Orleans, i qu'aquex havia enviada sa carta a n-En Felip V, que l'havia tirada pe'sa cara a n-el P. Daubenton, engigantlo de la Cort, i que's jesuita va caure en-terra d'un atac de gota i se morí. — Ara bé, tot axò no passa d'una solemne mentida, per més que hu conti un tal P. Belando dins es tom III de sa seua *Historia Civil de España* i En Gonzalez Carvajal dins sa seua obra *La España de los Borbones*. El P. Belando, franciscà, era un partidari furiós d'En Macanaz i contrari de tot d'ets jesuites i especialment del P. Daubenton. Basta dir que aquex tom III de sa seua obra, aont conta allò des secret de confessió, l'Inquisició l'any 1746 l'hagué de condemnar perque estava ple de «proposicions temeràries, escandaloses, pròximes a s'herejia i fins herètiques». Aquest P. Belando sempre anava contra'l Papa i ajuda a n-el Rey; ell recullí dins sa seua obra sa calúnnia contra'l P. Daubenton, d'ont la prengneren es qui la repeteixen i de que's fa eco es paperot d'En J. Moya. De manera que, si no es En Nakens qu'ha dit axò del P. Daubenton, va esser un que, en matèria d'odi i rabia contra's jesuites, el poren encollar ab En Nakens. — Tot allò d'haver el P. Daubenton destapat un secret de confessió del Rey i que'l Rey li tiràs pe'sa cara aquella carta i que l'engigàs de la Cort, i ell caygués mort des disgust, es un embuy i una mentida: — se veu ben clar per lo que conta es Marques de St. Felip, contemporani d'aquells fets dins ses seues famoses *Memorias para servir a la historia del reinado de Felipe V*, T. IV. p. 127, dient: «Dia 7 d'agost de 1723, morí'l P. Daubenton ab gran edificació dins es noviciat de Madrid, ont se va fer dur desde Balsain, com se va temer que s'agravava de sa malaltia, per tenir es consol de morir a sa casa de St. Ignaci; acompayant sa seua mort proves tan clares de religió i de pietat, que impressionaren molta de gent». El Rey lluny d'estar gens ofès del P. Daubenton, li demanà que li digués quin confés havia de pren-

dre, si ell no s'adobava tot d'una, i el P. Daubenton li indicà el P. Bermudez, i el Rey el va prendre; i fins que va esser mort el P. Daubenton, En Felip V s'interessà vivament pe'sa seua salut; i, com se morí, va fer anar es Ministres i alts funcionaris a n-es funerals i manà que tributassen a n-es mort ets honors reservats a n-es *Grans del Reyne*. ¿Hauria fet res d'axò el Rey, si hi hagués hagut res de lo que conta aquell gran embuyista del P. Belando? ¿Se concep que'l Rey hagués fet res d'axò, si'l P. Daubenton l'hagués ofès tan greument destapantli secrets de confessions seues, i haventlehi tirat pe'sa cara, i engigat de devant ell ab orde de no tornar a acostarse allà ont ell seria? Es evident, per lo metex, que no hi va haver res de lo que s'emboicà el P. Belando «contra sa bona memoria del P. Daubenton».

De manera, Sr. Jimenez Moya, que tots aqueys casos qu'heu retrats, copiantho des paperots anticlericals de Madrid, no servexen per provar que's sacerdots destapin es secrets de confessió. Veyam, a veure si sou capaç de retreure'n d'altres de fets per provarho!... No res, esperarem... d'asseguts que'n retregueu qualcún altre.

Sobre's nom de «femada química»

Es nostro bon amic D. Eugeni Aguiló, perit agrícola d'aquesta Província, manifestà dia 22 de febrer dalt *Correo de Mallorca* que no li acaba de semblar bé que diguem «femada química» en lloc de «abono químic», perque, venint «femada» de «fems» i essent «fems» lo que en castellà diuen «estiercol», — «femada» es lo que en castellà diuen «estercola dura», axò es, «s'acció i s'efecte de estercolar» (femar), i per lo metex resultarà «impropi» es voler significar ab so mot «femada» es concepte abstracte des mot «abono» o sia «tota sustància del reyne animal, vegetal o mineral qui, directa o indirectament, una volta afegida a sa terra, servex d'aliment a ses plantes».

Creym qu'es axò lo que vé a dir el Sr. Aguiló: que's mot «femada» no servex per expressar es concepte general de «sustància afegida a sa terra per alimentar ses plantes», perque «femada» inclou un sentit especial, expressa just una classe de tals «sustàncies» alimentadores de plantes, just la «sustància» formada «d'aliments d'origen orgànic distint».

Mos sembla que's sistema d'estudiar es mallorquí, prenent per punt de partida's castellà, axò de voler fixar es sentit de «femada» respecte de «fems» per lo que significa «estercoladura» respecte de «estiercol» — es estat causa de que'l Sr. Aguiló no ha tengut en conte un fet que destrueix tota sa seua argumentació. Aquest fet es que en mallorquí «femar», que vé des «fems» ha significat fa sigles es concepte general de «alimentar ses plantes ab sustàncies» tant «animals» com «vegetals» com «minerals»; i «femada» ha significat fa sigles també es metex concepte general. Sa terra cremada per medi de formiguers ¿qui no li diu «femada»? «Femada» de formiguers es una expressió tan veyà com es'pastar i admesa per tot-hom. Per lo tant, no es ver que «femada» sia just una especialitat de sustància alimentadora de ses plantes, que no expressi es concepte general de tals «sustàncies». L'expressa i deu més a n-aquex concepte general; per lo tant, està completament justificat i fundat en raó i en

veritat es dir «femada química», i es lo que pertoca dir, si hem de conservar sa propiedad i sa puresamallorquina. Que a Catalunya continental diguen *adob químic*, me sembla molt bé; pero trob que tenint noltros es mot «femada», no hi ha cap necessitat d'introduir s' «adob», entre altres raons, perque a Mallorca ja té 's sentit de «compostura d'una cosa»: «adobar un' eyna; fer un *adob* una casa espanyada».

Pero, i «femada», derivat de «fems» i «fems» des llatí «fimu», ¿no du en sí es sentit especial de «sustància» formada «d'elements d'origen orgànic»? Etimològicament, sí; primitivament, sí. Lo que hi ha, que's seu sentit va evolucionar de sentit especial, passà a general, com succeí en moltíssims d'altres mots, no sols en mallorquí, sino en totes ses altres llengües. *Arribar*, primitivament just significava *posarse just a la riba; equipar* primitivament just volia dir *armar una nau*, del germànic *skip; soldada* primer just significava *suma o cantidad de sous*, no sa *paga d'un criat o criada; doblers* i *doblerada* primer just era *suma o cantidad* de tal mone-

da anomenada *dobler*, no el valor genèric de *moneda*. En poriem omplir tot un llibre de mots que primitivament tenien un sentit especial, particular, i que llavó passaren a expressar el sentit general, el concepte abstracte. Aquest es el cas de mot «femada»; i per axò está molt ben dit «femada química», i es lo que pertoca a dir, i no sa castellanada de «abono químic» o «abono» tot sol

Re-de-quart crexent

Ell LA AURORA, gràcies a Deu, segueix anant quart crexent.

Sabeu quants en tenim de suscrip-tors nous just des més de febrer? Idò cent vint i sis! ¡I només se'n son esborrats tres! ¡De manera que'n tenim cent vint i tres de ganància, gràcies a Deu!

¿Ah idò? ¿Que feys uyots voltros que voldrieu que tothom s'esborràs de LA AURORA? ¿E-hu veys com, a pesar de voltros, va ben endevant? ¡I tenim coratje d'anarhi molt més encara! ¡Deu ho fassa qui pot! ¡¡¡Amèn!!!

DE TOTES ERBES

Secció local

Els sembrats baden l'oreya ab el bon temps qu'ara fa: els ametlers, floreixen qu'es un gust; els aucells comensen a apareyarse per fer el niu. I ara que vé bé ¿no seria bo, que ses autoritats protegissen els nius, sobre tot, d'ets aucells de bec flux? Veuriem ab molt de gust tal protecció.

Nou son les possessions, que o els han llevat un tros, o els-e volen vendre de tot, si pot ser. Els canadors i els no taris están de enhorabona. Pe'sa nostra part, opinam que qui té doblers, que los quart. Entesos eh?

Catorze capellans de Manacor tenen corema a diferents viles. Es un'honra p'es nostre poble. Lo que hi ha que ses misses curtetjarán qualque poc.

Sa corema s'es entregada ben xelesta. Es qui voldrán fer tots els dijunis, es fácil que los arribin a trobar llargaruts.

Ses obres de la parròquia van endevant qu'es un gust. I encara no fan sa via que voldriem, per lo que frissam de veurehu llest i acabat.

Es batalló d'infants, rep instrucció casi tots es dies. Hem vista sa mostra des fusells, sistema *Mausser*, en sos corresponents coltellets per armarlos. Mentre s'al'lorea hi duga tant de xam, bé anirà, si Deu ho vol.

Els grècs, es poble més destre del mon, acostumava es seus fills, desde petits, a s'instrucció guerrera. Que hu tenguen en conte es quatre estúpits que's creuen qualque dia fer matx.

Ses Coranta-hores en honor del Sagrat Cor se son celebrades ab sa magnificència de sempre; son estades acabatay dels exercicis espirituals de ses filles de Maria, que predicà el P. Guillem Vives, que va sebre fer entendre a ses jovenetes per ont van en el cel i es perill, si's descuyden gens, de redolar cap avall fins abaix de tot. ¡Hala, idò, filles de Maria, no badeu!

Per demà vespre, a n-es Circol d'Obrers Catòlics está encarregat de sa conferència religiosa el R. P. Miquel Pagés, i també es fácil que n'hi haja una d'agricultura.

P'es Socialistes

I

Socialisme i antimilitarisme

Es sabut que's socialistes no deixen cap utopia per vert; tot lo que sia somiar... de desperts, ya'ls agrada.

—Quant noltros comendarem, diuen, passarem una rasadora per demunt es cap de tots ets homos, i tots quedarán iguals: no serán ni més prims ni més goxos, ni més alts ni més baixos, ni més sabis ni més ignorants, ni més feners ni més fargos, ni més bons ni més dolents; ni un tindrà més gana que s'altre. Ab una paraula, tothom pareixerá fet ab un sol motlo. ¡Ja heu será devertida s'humanitat socialista! Valga que, segons diuen, no vendrà aquesta humanitat nova fins que ses gallines hajen tretes dents, fins que ses aygos no corrin cap-avall.

Pero a l'entretant ¿qui'ls atura a n'es *companys* de somiar? — En aquell temps — quant ells comandarán — no hi haurá criminals o tots e-hu serán; no hi haurá lladres, perque o tot será de tots, o res será de ningú; no hi haurá guerres, perque no hi haurá més qu'una nació, o no hi haurá nacions. No saben bé com será això; pero lo que saben cert es que tot quedará pla i igual o perque no hi haurá muntanyes o perque tot será una muntanya. No hi haurá tampoc ni amos ni criats, no se sap si perque tots serán amos o perque tots serán criats.

Donat aquest orde de coses ¿de que servirian es soldats, ni ses armes, ni es canons, ni es bucs de guerra? — Res de militarisme; aquesta es una institució esencialment burguesa.

¿Es això lo que voltros somiau, *companys*?

Idò bé; ¿que hi deys voltros d'es projecte des govern francès, presidit p'es vosro *company* En Briand? — Se tracta de fer bucs de guerra ¡horror! Pero no més s'hi gastarán MIL TRECENTS CORANTA TRES MILIONS.

¿No es ver que si cada governant socialista s'en desfa com es vostro *company* de sa República francesa, prest hi serem a s'abolició d'es militarisme?

Idò així será ab totes ses demés coses vostres: sòmits, engans, mentides. Com més vos acostareu a n'es Poder, més enfora vos fareu de sa realiació d'es vostros sòmits, perque está ben vist que tot d'una que poreu pegar una panxada a sa menjadora de s'Estat, ya heu acabat de somiar; vos tornau *burguesos, homos d'orde, militaristes, conservadors, sensats...* sense deixar d'esser polissos, o essentho més que may.

II

Es diputat socialista

L'any 1881, quant a Alemanya s'abolí la llei d'escepció, anomenada *des socialistes*. En Bismarck va dir un dia a sa Dieta d'aquell Imperi, que desitjava que hi anassen dotze o catorze representants socialistes perquè es seus mateixos companys se poguessen desenganar i veure que tots ells no eren més que xerraynes i que tot e-hu volien fora es bé del comú.

En efecte, desde llavors s'es creada en aquella nació sa legislació de protecció d'es treballadors, que, si no es sa de Bèlgica, creada p'es seu govern catòlic, no n'hi ha altra de tant completa i sabia en lloc del mon. Idò bé; fins aquí es representants socialistes alemanys han negat sempre es seu vot a totes o a casi totes ses lleys protectores des treballadors, essent estades casi totes elles d'iniciativa des Centre, que com es sabut hi militen tots es catòlics d'aquell Imperi. Aquest fet, que puc demostrar, constitueix una de ses més fortes acusacions contra es socialistes.

Una cosa semblant està succeint ara a Espanya. Mentres no hi hagut cap diputat socialista, s'es creada—principalment mercè a n-els Governadors conservadors—una legislació de protecció obrera, gens despreciable.

En canvi, fins ara tota sa gestió des representant socialista, En Pau Iglesias, s'es reduïda a fer una investigació a cometre un atentat i a defensar aquell *Capità de Uadres, incendiari i assassins*, En Ferrer i Guardia.

Res, ni una paraula per promoure una millora positiva de s'element obrer. Apesar de que ell ja huté advertit, que no esperia res d'ell, fins que hi haja sa república.

Ah sí, quant vengués sa república, llavò, si acés pogués atrapar un Ministeri, faria lo que ha fet En Briand a France: fuselleria vaguistes, votaria presuposts de guerra, manjaria y faria menjar qualsevol des seus amics... i res pus.

Heu vist o companys, qu' En Briand ha dit que abolirà sa *Confederació Central des Treballadors*, de France, si aquesta institució no s' concreta a una acció purament professional, sense entrar en res ni per res en questions polítiques?— Així serien tots voltros si demà poguéssu esser lo que avuy es En Briand.

PETITOT

L'hereu de la corona¹

Axò era un rey i una reyna, casats de fresc, que tengueren un infant.

Com el duyen a batiar, surt una fada i diu a n-el Rey.

—Senyor Rey aquest infant serà tan efectat de comandar, que no estarà a pler fins que Vossa Reyal Majestat li haurà donada sa corona.

El rey, que n'estava gelós ferm, prengué la seua; i un dia que se'n anava a cassar, pren s'infant, i, com fou ben lluny, el dexa dins un barranc molt fondo i ferest, per que se morís de fam o qualque fera el se menjàs per no haverse de veure a s'afrenta de qu'un fíy seu l'hagués de destronar.

Tres fades afinan aquell infantó, l'apleguen, i el posen a mamar a una llopa dins aquell metex barranc.

Com tengué desset anys, ses fades li diuen:

—Vés a tal camí, i passarà ton pare

¹ Es una de las primeras rondallas que vax replegar. La me contá un al'hotel de St. Llorens des Cardessar missatge de ca-nostra; i com llavò no li vax apuntar el nom, no l'he vist pus, no he pogut ac arir que nomia.

i li dirás: Mans, mun pare; jo som l'hereu de la corona.

E-hi va, el troba i le hi diu.

Som pare va respondre:

—Si dius qu'ets l'hereu de la corona, du'm la llet de groviera.

S'al·lot conta a ses fades es pas i les demana:

—Aont es la llet de groviera?

Ses fades li diuen:

—Jas aquest cavall, caminarás tres dies, trobarás un castell, no t'hi aturs. Caminarás altres tres dies, trobarás un altre castell; no t'hi aturs tampoc. Caminarás altres tres dies, trobarás un altre castell: allà dins es la groviera. En sentir tocar hores, abordat'hi a monyirla, i has d'haver acabat en caure sa derrera batayada, i futx més que depressa, si no vols que t'apleguin.

S'al·lot pren es cavall, camina tres dies, troba un castell, i, ben alerta a aturars'hi! Camina altres tres dies, troba un altre castell, i, ben alerta a aturars'hi! Camina altres tres dies, troba un altre castell, mira ben arreu per tot, i no afina negú més que la groviera, que jeya's mitx de sa clasta amb uns bons roncós.

Per tenir més temps de monyir, espera que toquin las doze, cau sa primera batayada, s'aborda ab un'olleta a n-el braguer de la groviera, i muny qui muny. Allà haurieu vista ratjar llet fumetjant d'aquelles mame-lles. A sa batayada que feya deu, pega bot demunt es cavall, i es cavall, llongo cap a defora! Ses portes des castell a sa derrera batayada *¡pa-plam!* se tanquen i apleguen mitja cóva des cavall, i, *ra rac*, tayada redona!

Figuraivos aquell animalot si se'n hi devia anar ben acanalat.

Es fíy del Rey arriba a ses fades, que li diuen:

—Veste'n a n-aquell metex camí, passarà'l rey, i li dirás:—Mans mun pare; jo som l'hereu de la corona, i vetassí la llet de groviera.

S'al·lot se'n hi va; passa'l rey, li fa aquella escomesa; i, com el rey el sent, li diu.

—Pero no tens les tres taronjes d'arenal.

Se'n va s'al·lot a ses fades, les ho conta, i li diuen:

—Torna prende's cavall, caminarás tres dies, trobarás un jardí; no t'hi aturs. Camines altres tres dies, trobarás un altre jardí, no t'hi aturs. Camines altres tres dies, trobarás un altre jardí; aquí t'has d'aturar. A's mitx des jardí, tot arenal, veurás un taronjer, tot carragat de taronjes d'or, i a n-es cap-curueull té un brot de tres taronjes. En comensar a tocar hores, t'hi enfiles, cays aquell brot sense tomar cap fuya des taronjer, i fuy més que depressa abans que cayga sa derrera batayada si no vols que t'apleguin, i te'n vens.

S'al·lot e-hu feu axí: pren es cavall, camina tres dies, troba un jardí, pero ben alerta a aturars'hi! Camina altres tres dies, troba un altre jardí, pero ben alerta a ferhi gens de returada! Camina altres tres dies, troba s'altre jardí, i aquí posa forqueta. Es jardí estava ab ses portes tot esbadellades, no s'hi veyá més qu'arenal i a's mitx un grandió taronjer tot carregat de taronjes d'or, i a n-es cap-curueull un brot de tres taronjes que valien uys per mirar.

Per tenir més temps de fer sa seua, espera que toquin les doze. A sa primera batayada s'aborda a n-es taronjer, s'hi enfile fins amunt de tot, cuy es brot de ses tres taronjes, s'amolla, pega bot a n-es cavall, i es cavall llongo cap a defora! Cau sa derrera batayada, i ses portes *pa-plam* se tanquen tan aviat, que li apleguen sa mitja cóva des cavall, i *ra-rac!* tayada redona, tot es rabassell.

Poreu fer contes aquell animalot si se'n hi devia anar com cent mil llamps.

Es fíy del rey arriba a ses fades los ho conta, i li diuen:

—Veste'n a n-aquell metex camí, passarà'l rey, i li dius: Mans, mun pare; jo som l'hereu de la corona; axí com vos vay dur la llet de groviera, vetassi les tres taronjes d'arenal.

S'al·lot e-hu fa axí, se'n va a n-aquell camí, passa'l rey, i li diu:

¡Mans, mun pare! Jo som l'hereu de la corona; axí com vos vay dur la llet de groviera, vetassi les tres taronjes d'arenal.

—Es ver diu el rey; pero no me dus la *Bell'Astresa del mon*.

Se'n va s'al·lot a ses fades, i les ho conta.

Ses fades li diuen:

—No tens altre remey qu'anar a cercar la *Bell'Astresa del mon*.

—I aon es? diu es fíy del rey.

—Axó es lo que noltros no sabem, diuen elles.

—¿Cap aont tenc de prendre? diu ell.

Elles agafen una grapada de pols, l'amollen a l'ayre, i per allà ont la se'n du's vent, fan prendre's fíy del rey amb un cavall ben abrinat, i li diuen:

—En haver de mester res, dirás: *Per fat i fat que la mia mare m'ha comanat i un punt més, que surtia tal cosa*; i lo que demanarás te sortirà.

Camina caminarás es fíy del rey, des cap de set dies troba un gigant.

—¡Alabat sia Deu! diu es fíy del rey.

—¡Per a sempre sia alabat! diu es gigant. ¿I de qu'anam per aquí?

—Cerc sa *Bell'Astresa del mon*, diu es fíy del rey, ¿No'm dirieu per on cap-lleva?

—Si tu m donaves lo que jo't demanaria prou que t'ho diria, diu es gigant.

—Demanau, diu es fíy del rey.

—Ido, diu es gigant, set corteres de pa fet, que tenc una fam que m'alsa.

—¿Com e hu faré? com no hu faré? pensava's fíy del rey, fins que li vé a la memòria allò que li havien comanat ses sades, i diu a l'acte:

—*Per fat i fat que la mia mare m'ha comanat, i un punt més, que surtin aquí set corteres de pa fet.*

I ¡zas! li surten ses set corteres de pa fet, es gigantot s'hi aborda, i dassa qui dassa i bons budoxos! i es pans sencers no li tocaven voreres.

Al punt les se va haver engolits tots.

—¡O quina panxada! va dir, torcantse's morros. ¡Ja m'hi has fet content, o jovenet! Dius que vols trobar la *Bella Astresa del mon*? Ido seguex de d'allà. Des cap de set dies trobarás un germá meu: si li dones, com a mi, lo que't demanarà, jo t'assegur que t'hi camparás bé. I, en haverme de mester per res, cride'm, i te comparexeré, sies allà ont sies.

Es fíy del rey de d'allà, camina caminarás.

A's cap de set dies troba s'altre gigant, i li diu!

—Alabat sia Deu!

—Per a sempre sia alabat! diu es gigant. ¿I de qu'anam per aquí?

—Cerc la *Bella Astresa del mon*, diu es fíy del rey. Jo't donaria qual-sevol cosa sols que'm diguesses per ont capleva.

—Venguen set corteres de pa fet ab set quintars de xuya i sobressada! que fa estona ferm que no m'he poguda omplir aqueixa panxota que veus que passetxi!

—¡Espera un poc diu es fíy del rey, que tot d'una ja s'esclama:

—*Per fat i fat que la mia mare m'ha comanat i un punt més, que surten aquí set corteres de pa fet ab set quintars de xuya i sobressada!*

I ¡zas! a l'acte li envestexen set corteres de pa fet i set quintars de xuya i sobressada.

Es gigantot ja s'hi aborda, i *inyam-nyam!* bones bocinades! i quo

havien de tocarli voreres tots aquells pans i corters de xuya i enfilays de sobressades, maldement fossen d'aquelles poltrús com sa cuxa d'un homo d'aquells més grassos.

Sobre tot, ell amb una exhalació aquell gigant va haver llevada des mitx tot aquell panum, xuyum i sobressadam; i torcantse'n es morros, deya tot xaravel·lo:

—¡Quina penxada que m'ha feta pegar jo jovenet! ¡No t'ho pots figurar es gust que m'has dat! Dius que vols trobar la *Bell'Astresa del mon*? Seguex de d'allà, i a's cap de set dies trobarás un germá meu; i si tu li dones com a mi lo que't demanarà, jo t'assegur que t'hi compararás bé. I, en haverme de mester a mi' cride'm, i jo't comparexeré aont-se-vuya.

JORDI DES RECÓ

De Picat

¡Pobre Catalina de son Albertil plora qui te plora des qu'ell se mori.

Na Catalineta Ja no es d'aquest mon: plora qui te plora, de pena se fon.

Na Catalineta no vol veure gent: s'ha de fer monjeta, monja del convent.

Son pare y sa mare la fan passetjar: —¡Ma mareta meva, passem p'el fossar!

¡Que hu son de gustoses les vetles d'estiu! Na Catalineta no va tant cop-piu.

Ab la pols de l'era fugen trists recorts; Na Catalineta ja té por dels morts.

Fila qui te fila demunt el portal, Na Catalineta cura de son mal.

Quant vengué la festa de Sent Agustí, balla qui te balla... ¡Totes son axí!

29 de Setembre de 1896.

PERE ORLANDIS.

Bona escomesa

Ha visitade la nostra Redacció es setmanari *El Clamor*, de Palma. Encara que no hu diga expressament, se veu qu'es tradicionalista. Establím ab ell es canvi, i li desitjam llarga vida i bona sort en sa defensa de sa Causa de Deu i d'Espanya.

Enhorabona

Dia 26 des més passat la Exma. Diputació de ses Balears anomena Arquitecte Provincial es nostro estimadíssim amic En Guillem Reinés i Font. Es ben avengut tal nomeamen tot li sia enhorabona n-es nostro bon amic Reynés, i que hu puga esser molts d'anys Arquitecte Provincial per bé de s art i de Mallorca!

Típo-lit. de Amegual y Muntaner